

UD7: L'ESTAT PSÍQUIC DELS PACIENTS EN SITUACIONS ESPECIALS

Curs 2023-2024

Continguts UD7

0
1

Introducció

02

Malalt en
procés agut

03

Malalt en
procés crònic
Càncer, Sida i Diabetis

04

Malalt en procés
terminal

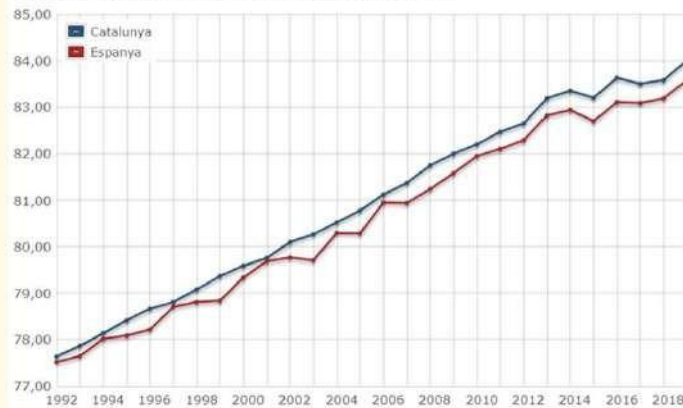

01

Introducció

Augment esperança de vida i envelliment de la població

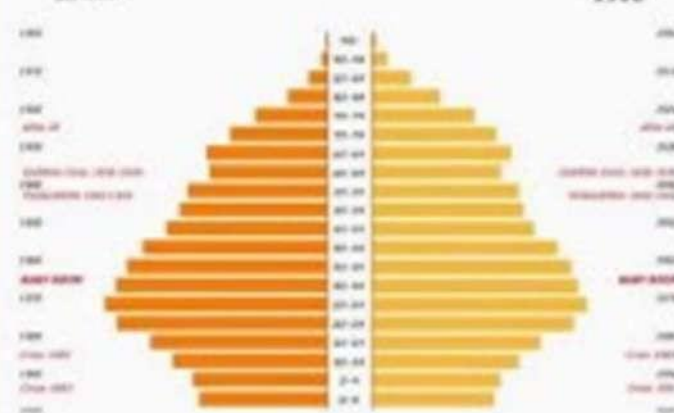
Esperança de vida en néixer. Catalunya i Espanya. 1992-2019

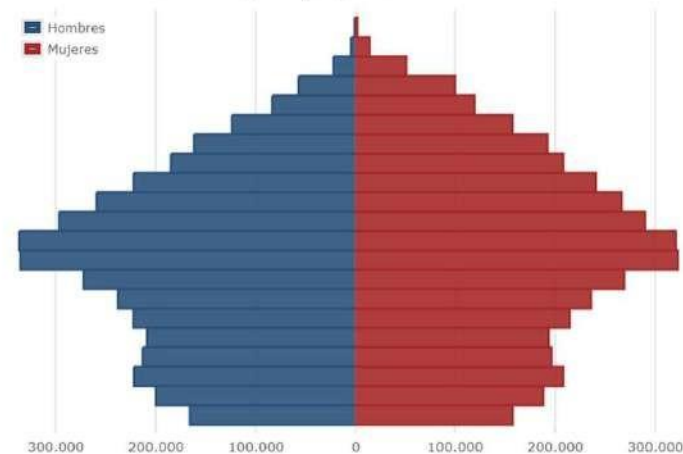
Font Catalunya: Departament de Salut. Registre de mortalitat de Catalunya.
Font Espanya: INE.

2019

1958

Población a 1 de enero. Por sexo y edad quinquenal. Cataluña. 2021

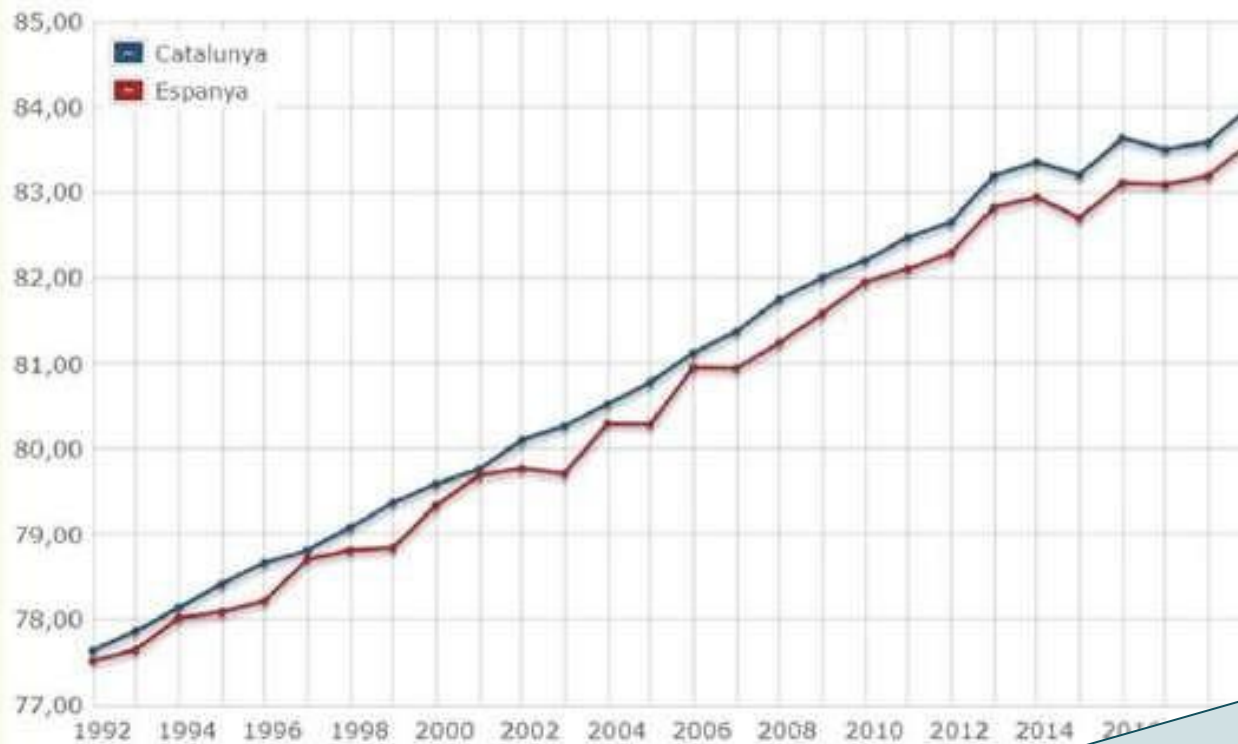

Fuente: Idescat, a partir del Padrón continuo del INE.

<https://www.youtube.com/watch?v=LAHQLoCdjg>

o

Esperança de vida en néixer. Catalunya i Espanya. 1992-2019

Font Catalunya: Departament de Salut. Registre de mortalitat de Catalunya.

Font Espanya: INE.

La piràmide de població espanyola 1900-2012

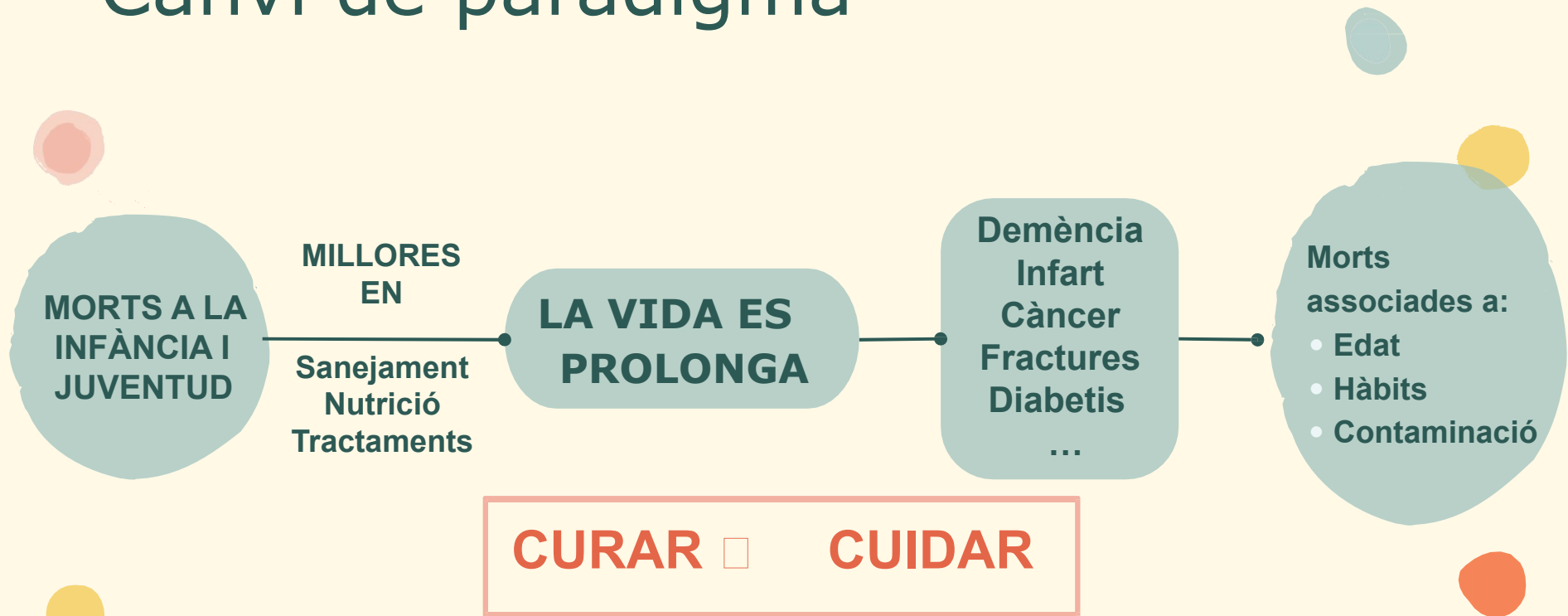
Com creieu que influeix aquest canvi?

**La majoria de les
persones de la
tercera edat estan
malaltes**

Per què?

Canvi de paradigma

"No som rellotgers que reparen un mecanisme, sinó professionals que acompanyen en l'experiència de patiment a altres persones."

02

Malalt amb
procés agut

Què és un **procés agut**?

És un problema de salut que:

- Acostuma a ser d'aparició sobtada.
- Es distingeix per la seva brevetat en el temps.
- Si és necessari una hospitalització, acostuma a ser curta.
- El pronòstic acostuma a ser bo.
- El tractament es coneix i acostuma a ser eficaç, és un tractament amb finalitat curativa.

Per exemple una apendicitis, una otitis, una fractura, una ferida...

Reaccions emocionals en el **pacient agut** i la seva família

- **En la infància:** “por a les bates blanques” ja que les relaciona amb altres ocasions que li han causat dolor. A més hi ha angixa pel desconeixement de lloc i el nerviosisme dels pares.
- **En l'adolescència:** malgrat que no ho manifesta, se sent necessitat del suport dels pares, que contribueixen a reduir el nivell d'estrès que pateix.
- **En l'adulesa:** demana informació sobre el que li està passant, i està preocupat/ada per les repercussions sobre ell i la seva família. És freqüent l'ansietat.
- **En la vellesa:** si s'ha d'ingressar, pot presentar una acusada desorientació espai-temps. Augment del sentiment de dependència. Poden aparèixer conductes regressives.

Consideracions en l'atenció al **pacient quirúrgic** i la seva família

- Pots donar-li informació, però només la pròpia de les teves responsabilitats.
- Facilitar l'expressió del seu estat d'ànim: "Com està?"
- Pot donar-se una crisi de pànic davant la intervenció imminent.
- Tingues cura del benestar de la família.
- Transmet les seves peticions a l'equip d'infermeria i l'equip mèdic.
- Demostra la teva disponibilitat a ensenyar tècniques de cures i autocures del pacient.

<https://www.youtube.com/watch?v=Y9NIMo4sdFI&t=47s>

Consideracions en l'atenció al **pacient de l'UCI** i la seva família

- En trobar-se en situació de vigilància intensiva, el control sobre aquests tipus de pacient és més intens.
- Estigues molt atent a variacions en les seves condicions fisiològiques o psíquiques, i informa a l'equip d'infermeria.
- Tingues molta precaució en parlar amb la família, no ho facis MAI sobre qüestions relacionades amb el diagnòstic ni el pronòstic.
- No facis comentaris que puguin provocar falses esperances com "es recuperarà".

Recolzament al pacient quirúrgic

03

Malalt en procés crònic

Càncer, Sida, Obesitat, Diabetis

Què és un **malatia crònica**?

És un problema de salut que:

- Acostuma a ser d'aparició lenta i insidiosa, però també pot ser brusca després d'un procés agut.
- **No té tractament curatiu**, encara que sí que té tractament pal·liatiu, és a dir, aquell que proporciona alleujament dels símptomes sense curar la malaltia.
- Probablement el pacient haurà de modificar el seu estil de vida.
- En alguns casos el pacient haurà d'adquirir habilitats de gestió de la seva malaltia.
- Requereix un seguiment sanitari, amb visites i controls periòdics o hospitalitzacions cada cert temps.
- El pronòstic és insatisfactori.
- Pot aparèixer desànim i depressió, o crear-se situacions de dependència i sobreprotecció per part de la família.

Per exemple la diabetis, l'asma, l'artrosi, la insuficiència renal crònica, una malaltia autoimmune com l'artritis reumatoide, l'esquizofrènia, les malalties degeneratives, una persona amb una amputació...

Reaccions emocionals davant la **malatia crònica**

Habitualment, la primera reacció és d'**incredulitat i negació**. A continuació és habitual l'**aïllament i sentiments de culpabilitat**, o també **ira, depressió i disminució de l'autoestima** “ja no sóc com els altres, sempre hauré de prendre medicació, em sento com si m'haguessin tallat un braç...”

Generalment la persona acaba acceptant la situació.

La família, les actituds en el medi cultural o els recursos socioeconòmics són factors condicionants en l'evolució positiva de la malaltia.

Consideracions en l'atenció al **pacient crònic** i la seva família

- Ensenya-li, amb la resta de l'equip multidisciplinari, certes habilitats d'autocura.
- L'equip sanitari ha de potenciar que el pacient intervingui en les decisions a prendre davant la seva malaltia.
- Informa el pacient sobre els recursos disponibles, per exemple les associacions i els grups d'ajuda mútua.
- Potencia comportaments positius per canviar l'estil de vida.
- Mostra, com la resta de l'equip, una actitud de proximitat i disponibilitat per resoldre qualsevol dubte i també per tal que pugui expressar els seus sentiments i pensaments negatius sobre el futur.

GRUPS D'AJUDA MÚTUA (GAM)

Grups de persones afectades per un mateix problema de salut que es reuneixen voluntàriament i periòdicament per intercanviar-se informacions, coneixements, experiències i, sobretot, per donar-se suport.

Poden ser beneficiosos pels familiars de persones afectades o pels qui tenen cura d'aquestes persones i també els afecta el problema.

PROGRAMA PACIENT EXPERT

<https://Programa de salut. Pacient expert.>

DIABETIS

- Poden portar una vida normal, però necessiten adquirir certes habilitats com saber detectar els símptomes d'alerta d'hipo i hiperglucèmia, saber determinar-se la glucèmia i administrar-se insulina, adaptar la dieta a l'alimentació, etc...
- Remarca-li la importància de seguir el tractament prescrit, per evitar les complicacions.
- Han de vigilar en extrem les petites ferides que cicatritzen amb dificultat i poden infectar-se.
- Incentiva'l a conèixer les associacions o grups de suport de la comarca, que els pot donar l'oportunitat de conèixer altres malalts i els "trucs" per conviure amb la malaltia.

Vídeo sobre la diabetis de "Què, qui, com":

<https://www.youtube.com/watch?v=P6cCh6VLt5c>

Vídeo marató TV3, amb testimonis de malalts d'**obesitat** i **diabetis**. Quines emocions apareixen davant el diagnòstic?

<https://www.youtube.com/watch?v=zmBw45DtGm0>

CÀNCER

- El tractament s'efectua extirpant el tumor i els teixits en els que s'ha estès mitjançant cirurgia o destruint les cèl·lules canceroses mitjançant radiacions (radioteràpia) o fàrmacs (quimioteràpia). Els dos últims tenen molts efectes secundaris com diarrea, nàusees i vòmits, alopecia, anèmia, alteracions de la funció reproductora, etc... Comporta malalties associades greus i la prevenció és molt important (problema de salut pública greu).
- Cadascú adoptarà les mesures que li siguin més convenients. Respectar.
- Persones que han patit càncer els ha ajudat:
 - Informar-se sobre el diagnòstic i el tractament □ sensació de control, participen activament en les decisions i les activitats per tenir cura de si mateixes.
 - Expressar els sentiments □ compartir la seva situació en el seu entorn habitual.
 - Tenir cura d'un mateix □ ajuda a tenir més sensació de confortació, activitats que resulten agradables, millorar la salut.

Sense ficció, Programa "Pilots" Albert López Ortega <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficcio/pilots/video/6092854/>

"El proceso de vivir bien con cáncer avanzado", Universidad de Navarra

<https://www.youtube.com/watch?v=qdKX32efGfU>

SIDA

<https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/s/sida/>

<https://www.cdc.gov/hiv/spanish/basics/hiv-transmission/not-transmitted.html>

- Vies transmissió VIH (Virus de la immunodeficiència humana) d'una persona amb SIDA: 1) parenteral (endovenosa), 2) sexual, i 3) vertical, de mare a fetus.
- Els actuals tractaments contra la sida aturen la multiplicació del virus □ malaltia crònica incurable.
- Les característiques de la malaltia i sobretot l'actitud de rebuig social generalitzat, esquitxa també el col·lectiu sanitari □ Col·labora en la seva atenció mantenint estrictament les precaucions universals i protocols de neteja i desinfecció. El perill de contagi no recau en fer determinades tasques sinó en com es fan.
- Conèixer que s'és portador del VIH sol originar un xoc emocional molt traumàtic □ Reforça positivament l'adquisició de comportaments que millorin la seva qualitat de vida, anima'l a que incorpori pràctiques d'autocures, serveix-li de suport psicològic, mostra-li empatia i proximitat, tant a ell com als seus familiars, proporciona recursos sobre col·lectius de suport.

<https://www.youtube.com/watch?v=i9MBAFzWSA0>

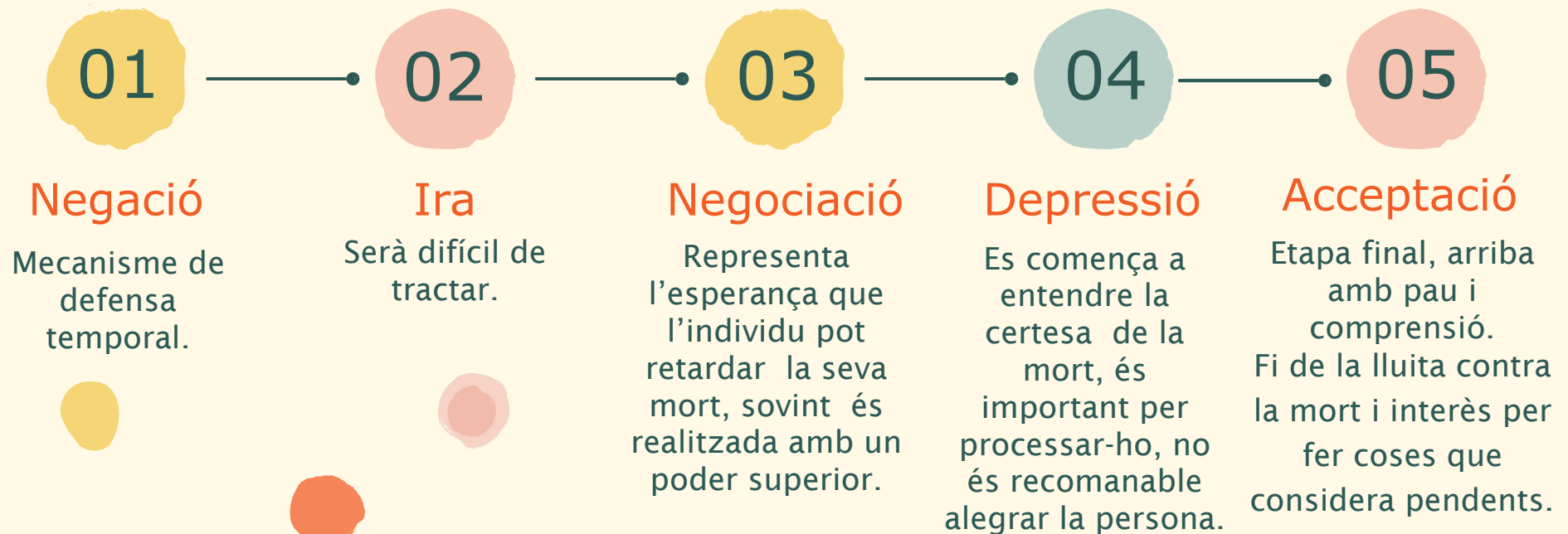

04

Malalt en procés terminal

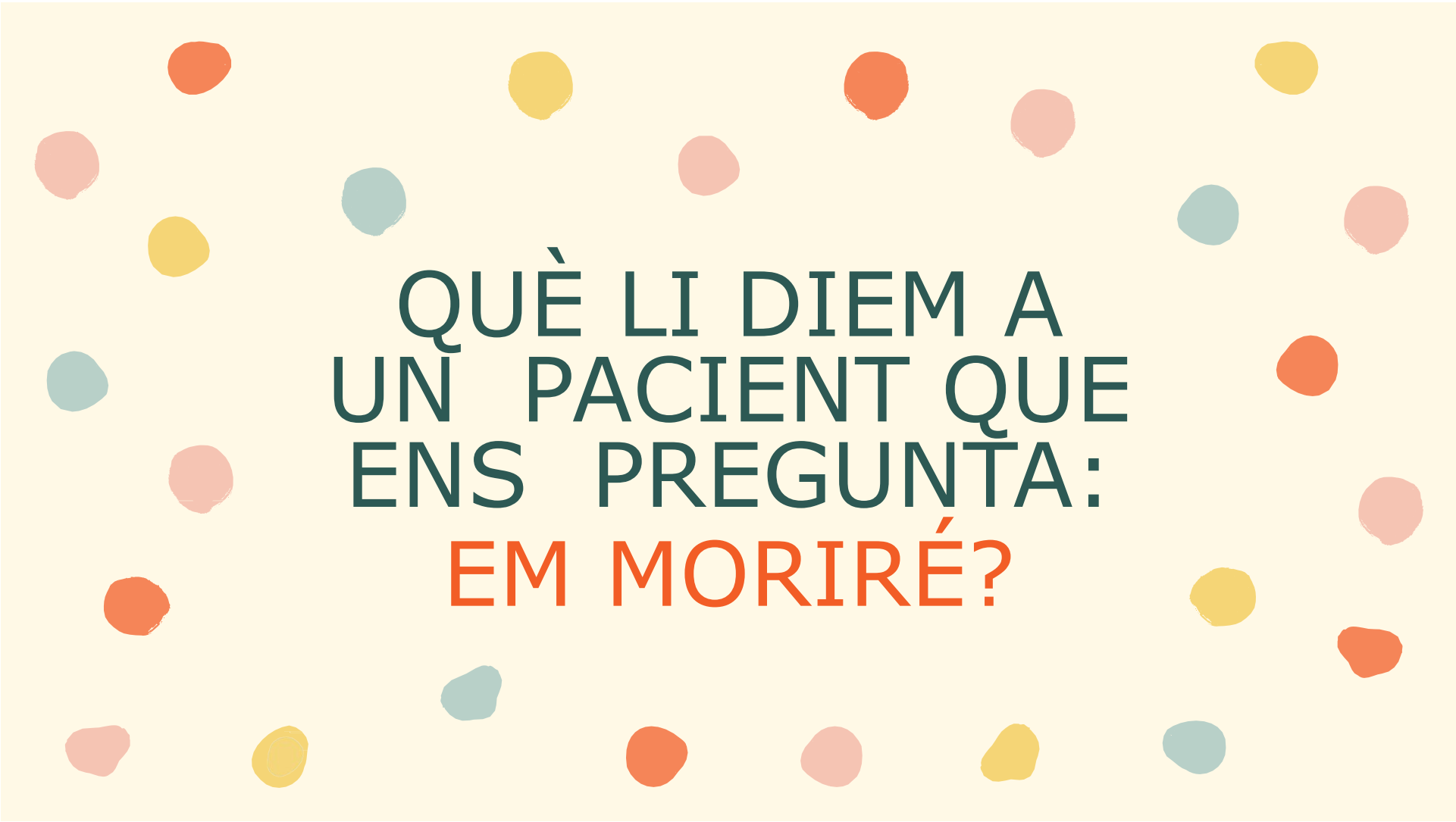
Etapes

Cada pacient reacciona de manera diferent davant la notícia que pateix una malaltia terminal. En general, gairebé tots els pacients passen per cinc etapes fins a acceptar la seva situació, segons el *model de Kübler-Ross*

The background is a solid light yellow color. It is decorated with approximately 20 hand-drawn, irregular dots in four colors: coral, mustard yellow, teal, and light pink. These dots are scattered across the entire page, with a higher concentration around the central text.

CURES PAL-LIATIVES

QUÈ LI DIEM A
UN PACIENT QUE
ENS PREGUNTA:
EM MORIRÉ?

**“Quan ens hem de morir no ho sap
ningú. Vostè té una malaltia important.
Si puc ajudar-lo en alguna cosa, m’ho
diu”**

"Estem morint malament"

Eutanàsia

- **Eutanàsia directa.** Consisteix a anticipar la mort de la persona en casos de malaltia incurable:
 - **Activa:** Fa referència a l'acció de provocar la mort, de forma indolora, a petició de la persona afectada en cas de malaltia incurable. Fins fa poc il·legal a Espanya, amb penes de 6 a 10 anys de presó.
 - **Passiva:** No implica la voluntat d'anticipar la mort. Fa referència a una mort per omissió, és a dir, **es suspensen totes aquelles intervencions terapèutiques per no allargar la vida**, però es mantenen les bàsiques per evitar el patiment i mantenir la màxima qualitat de vida possible. Ja era legal.
- **Eutanàsia indirecta.** Té com a objectiu alleugerir el símptomes associats a la malaltia i utilitza intervencions terapèutiques que tenen com a efecte secundari la mort. Per exemple, la **utilització de morfina** i altres fàrmacs. Legal i habitual al món sanitari, sempre previ petició del malalt o representant.

Legislació

Aprovació de la llei d'eutanàsia

Tasca Moodle

TASCA 2

A realitzar a classe la setmana del 15-19 d'abril.